

Pirmās grāmatas latviešu valodā 500.
gadadienas atzīmēšana un bibliotēku tīkls:
ieskats anketas rezultātos

Evija Vjaterē
LNB Bibliotēku attīstības centrs

- **Aptaujas anketas mērķis** – noskaidrot reģionu galveno bibliotēku gatavību iesaistīties “Latviešu grāmatai 500” pasākumu cikla īstenošanas aktivitātēs, rosināt bibliotēku krājumos esošo grāmatniecības vēstures liecību izpēti, informēt par nepieciešamo Latvijas Nacionālās bibliotēkas pētnieku un speciālo krājuma glabātāju atbalstu unikālo materiālu izpētē, popularizēšanā un pieejamības nodrošināšanā valsts un reģionālajā mērogā.
- Aptaujā piedalījās 22 reģionu galvenās bibliotēkas un Latvijas Neredzīgo bibliotēka
- Aptauja norisinājās no 4.aprīļa līdz 14.aprīlim.

Vai jūsu reģiona bibliotēkas saskata sevi kā “Latviešu grāmatai 500” pasākumu cikla īstenošanas sadarbības partnerus?

- Visas aptaujātās bibliotēkas saskata sevi kā sadarbības partnerus.
- Viena bibliotēka piezīmēja: *nesaredzam sevī nopietnu sadarbības partneri, tomēr esam gatavi sekot līdzi aktuālajai informācijai un to popularizēt*

Kādu jūs saredzat šo sadarbību (I)?

- 56 % aptaujāto bibliotēku atzina, ka vēlas
- 56 % aptaujāto bibliotēku atzina, ka vēlas

uzzināt un aktualizēt savā apkārtnē esošās ar grāmatniecību saistītās vietas, notikumus, personības un pieminekļus

rīkot savā bibliotēkā “Latviešu grāmatai 500” veltītus tematiskus pasākumus

pastāstīt par savas bibliotēkas “īpašo” grāmatu un vecāko grāmatu

Kādu jūs saredzat šo sadarbību (II)?

- 47 % aptaujāto bibliotēku atzina, ka tā ir iespēja
- 43 % aptaujātās bibliotēkas atzina, ka vēlas

uzzināt vairāk par grāmatu, bibliotēku, ar grāmatniecību saistītu cilvēku un vietu vēsturi Latvijā

izpētīt savā apkārtnē un ar savu novadu saistītās grāmatniecībā nozīmīgās personības, notikumus, vietas un pieminekļus

Vai jūsu bibliotēku krājumos atrodas senas, sevišķi vērtīgas grāmatas vai unikāli npublicēti avoti latviešu valodā, par kuriem jūs labprāt uzzinātu vairāk, veicot padziļinātu izpēti?

- **Neredzīgo bibliotēkā** ir pirmā grāmata, kas iespiesta Braila rakstā latviešu valodā.
- **Ventspils bibliotēkā** ir Lundas bibliotēkas grāmatas, Senu, retu izdevumu fonds - senākā grāmata 1839; 2019. gadā dāvināta J.Sviestiņa dzimtas bībele, Izglītības biedrības dāvinātās grāmatas
- **Vecākā Jelgavā** (tolaik Mītavā) izdotā grāmata mūsu krājumā ir: Mirbach, Otto von. Briefe aus und nach Kurland wahrend der Regierungsjahre des Hercogs Jakob. 1., 2. t. Mitau : Friedrich Lucas, 1840. XXII. Vecākā grāmata mūsu krājumā: Vertot Histoire des revolutions arrivees das le gouvernement de la republique romaine 1. t. Paris : Francois Barois, 1720.
- Par senu un sevišķi vērtīgu grāmatu **Liepājas zinātniskā bibliotēka** uzskata 1734. gadā izdoto "Swehta Behrnu Mahziba, oder, Der Kleine Catechismus dess Seelingen Herrn Lutheri, durch etliche gar kurze und nutzliche Fragen erklahret«
- Ogres centrālajā bibliotēkā (OCB) un "Grāmatu klētī" ir senas grāmatas, par kurām labprāt uzzinātu ko vairāk. Piemēram: OCB: **Dzejnieka un novadpētnieka Artura Mežaka (1904-1988) grāmata "Madlienas-Meņģeles draudze pagātnē un tagadnē"**. Grāmatu klētī (Lauberē): **Dsejas pehrles, 1906; Rainis J. Jaunais spehs. 1907; Janis Samets. Maschinu ratu buvetajs. 40 lpp., 1895.**

Vai jūsu bibliotēku krājumos atrodas senas, sevišķi vērtīgas grāmatas vai unikāli nepublicēti avoti latviešu valodā, par kuriem jūs labprāt uzzinātu vairāk, veicot padziļinātu izpēti?

- **Pārējās bibliotēkas atzina, ka nezina, vai krājumā ir vērtīgas grāmatas, nepieciešama speciālista konsultācija - LNB pētnieku vai speciālo krājumu glabātāju atbalsts**
- **Augusta pēdējā nedēļā ieplānota tikšanās ar LNB speciālistiem, kuri sniegs ieteikumus, kam pievērst uzmanību un kā atpazīt vērtīgās grāmatas**

Kāds atbalsts nepieciešams no LNB?

- 56 % aptaujāto bibliotēku atzina, ka nepieciešami speciāli
- 56 % aptaujāto bibliotēku norādīja, ka nepieciešama klātienes saruna
- 52 % aptaujāto bibliotēku vēlas satīties ar
- 43 % aptaujāto bibliotēku atzina, ka nepieciešami speciāli

semināri, lekcijas par informācijas meklēšanas iespējām bibliotēkas e-katalogos par speciālo krājumu saturu;

individuāla saruna/konsultācija ar speciālo krājumu glabātājiem un pētniekiem

pētniekiem un speciālo krājuma glabātājiem, lai vairāk uzzinātu par attiecīgas vietas grāmatniecības vēsturi

semināri un lekcijas par LNB speciālajos krājumos pieejamiem resursiem

Kādas būtu jūsu vajadzības un vēlmes, ko jums varētu sniegt visaptverošais pasākumu cikls “Latviešu grāmatai 500”?

Izzināt sava novada ar grāmatniecību saistītos notikumus, personības un vietas.
Grāmatniecības vēstures padziļināta izpēte

Aktualizēt, padziļināt sabiedrības un bibliotekāru zināšanas par grāmatniecības jautājumiem

Gūt plašāku ieskatu latviešu grāmatniecības vēsturē. Iemesls un motivācija pievērsties un aktualizēt novadā esošās ar grāmatniecību saistītās vietas un cilvēkus

Novērtēt un attiecīgi inventarizēt mūsu bibliotēkas seno grāmatu krājumu.

Darīsim visu, lai šī nozīmīgā kultūras notikuma sagatavošana un atzīmēšana veicinātu atmiņas institūciju sadarbību vietējā un nacionālā līmenī. (Valmieras bibliotēka)

